

මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න

□
කුමක්, කොපමණ නිෂ්පාදනය කරන්නේ ද?

කෙසේ නිෂ්පාදනය කරන්නේ ද?

කා සඳහා නිෂ්පාදනය කරන්නේ ද?

මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න

- කුමක්, කොපමණ නිෂ්පාදනය කරන්නේ ද?
- ආර්ථිකය සතු සම්පත් හිඟ බැවින් සමාජයට අවශ්‍ය සියලු භාණ්ඩ නිපදවා ගත නොහැකි බැවින් කුමන භාණ්ඩ කොපමණ ප්‍රමාණයෙන් නිපදවා ගත යුතුද යන්න තීරණය කිරීම මෙහිදී සිදුවේ.

මෙය සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ ගැටලුව ලෙසද හඳුන්වයි.

මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න

- කෙසේ නිෂ්පාදනය කරන්නේ ද?
- භාණ්ඩ හා සේවා නිෂ්පාදනය සඳහා හිඟ සම්පත් කවර අනුපාතයකට මිශ්‍ර කළ යුතුද? නැතහොත් කවර තාක්ෂණයක් හා ශිල්ප ක්‍රමයක් භාවිතා කළ යුතුද? යන්න තීරණය කිරීම මෙහිදී සිදුවේ
- මෙය නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රමය පිළිබඳ ගැටලුව ලෙසද හඳුන්වයි.

මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න

කා සඳහා නිෂ්පාදනය කරන්නේ ද?

හිඟ සම්පත් භාවිතා කරමින් නිපදවන ලද භාණ්ඩ හා සේවා තොගය සමාජයේ කා අතර බෙදා හරිද යන්න මෙම ගැටලුවෙන් අදහස් වේ.

- කුටුම්භ වල ක්‍රය ශක්තිය මත එම නිෂ්පාදනය බෙදී යාම තීරණය වේ.
- මෙය ආදායම් ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ ගැටලුව ලෙසද හඳුන්වයි.

මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න

- ආර්ථික පද්ධතියක් යනු?
- ඕනෑම ආර්ථිකයක් විසින් මුහුණ දෙන මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීම සඳහා සමාජයක් තුළ ජීවත් වන මිනිසුන් විසින් නිර්මාණය කර ඇති යාන්ත්‍රණයක් හෙවත් ආර්ථික වැඩපිළිවෙලක් ආර්ථික පද්ධතියක් ලෙස අදහස් කෙරේ.

ආර්ථික පද්ධතියක දක්නට ඇති මූලිකාංග

ආර්ථික පද්ධති වර්ග කිරීමේ පදනම්

සම්පත් අයිතිය/ දේපළ හිමිකම

මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීමේ යාන්ත්‍රණය

සානුබල පද්ධතිය

ප්‍රධාන ආර්ථික පද්ධති

□
වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

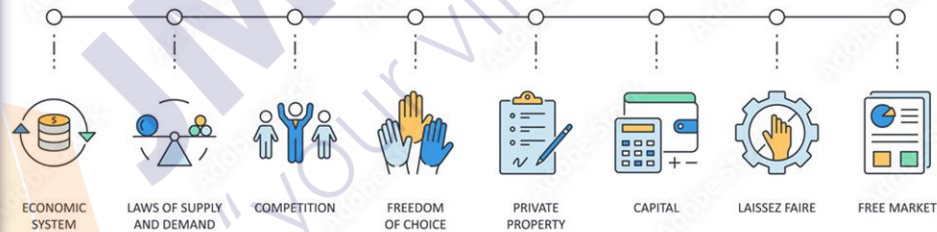
විධානගත/ සැලසුම්ගත ආර්ථික පද්ධති

මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධති

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

වෙළඳපොළ ඉල්ලුම් හා සැපයුම් බලවේග වලට අනුව තීරණය වන මිල යාන්ත්‍රණය මත මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳා ගන්නා ආර්ථික පද්ධතියක් වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් ලෙස හැඳින්වේ.

MARKET ECONOMY

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක මූලික ලක්ෂණ

- මිල යාන්ත්‍රණය මත පදනම්ව මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීම
- දේපල හිමිකාරිත්වය පෞද්ගලික අංශය සතු වීම
- පෞද්ගලික ව්‍යවසාය ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක වීම
- රජයේ කාර්යභාරය සීමිත වීම
- පාරිභෝගික ස්වාධීනතායක් පැවතීම
- වෙළඳපොළ තුළ තරඟකාරිත්වය පැවතීම
- තේරීමේ නිදහස පැවතීම

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක මිලෙහි ප්‍රධාන කාර්යයන්

සංඥා සැපයීමේ කාර්යය

සානුබල සැපයීමේ කාර්යය

සලාකනය කිරීමේ කාර්යය

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

සංඥා සැපයීමේ කාර්යය

- - නිෂ්පාදකයන්ට නිෂ්පාදන තීරණ ගැනීම සඳහා
- (කුමන භාණ්ඩ කොතරම් ප්‍රමාණයෙන් නිපදවන්නේද? අලෙවි කළ යුතු මිල කොපමණද? යන්න තීරණය කිරීමට)
- - පාරිභෝගිකයන්ට පරිභෝජන තීරණ ගැනීම සඳහා
- (කුමන භාණ්ඩ කොතරම් මිලට ගන්නේද? ඒ සඳහා ගෙවන මිල කොපමණද? යන්න තීරණය කිරීමට)

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

නිෂ්පාදන සානු බල සැපයීම

භාණ්ඩයක මිල ඉහළ ගිය විට

ඉපයිය හැකි ලාභය වැඩිවේ

නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමට පෙළඹේ

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

පාරිභෝගික සානු බල සැපයීම

භාණ්ඩයක මිල ඉහළ ගිය විට

පරිභෝජන වියදම වැඩිවේ

පරිභෝජනය සීමා කිරීමට පෙළඹේ

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

සලාක කිරීමේ කාර්යය

- - හිඟ සම්පත් විකල්ප භාවිත අතර බෙදා වෙනකොට දීම හෙවත් සලාක කොට දීම මින් අදහස් වේ.
- උදා -
- කිසියම් භාණ්ඩයක මිල වැඩි වන විට එම කර්මාන්තයේ සාපේක්ෂ ලාභය වැඩි වන අතර සාපේක්ෂ ලාභ අඩු කර්මාන්ත වල සිට එම කර්මාන්තය දක්වා සම්පත් සංචලනය වීම සිදුවේ.

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක යහපත් ලක්ෂණ

- ආර්ථික නිදහස
- තේරීමේ නිදහස
- පාරිභෝගික ස්වාධීනතාව
- නව්‍යතා බිහිවීම හා දිරිමත් වීම
- තරඟකාරීත්වය නිසා නිෂ්පාදන කටයුතු කාර්යක්ෂම වීම
- විමධ්‍යගත ක්‍රියාවලිය හරහා තීරණ ගැනීම පහසු වීම

වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක අයහපත් ලක්ෂණ

- ආර්ථික අස්ථායීතා හට ගැනීම
- ආදායම් ව්‍යාප්තියේ විෂමතා හට ගැනීම
- පොදු හාණ්ඩ නොසැපයීම
- ගුණසාධන හාණ්ඩ ප්‍රමාණවත්ව නිෂ්පාදනය නොවීම
- අවගුණ හාණ්ඩ අධි නිෂ්පාදනය
- ලාබදායී අංශ වලට පමණක් සාධක සේවා නියුක්ත කිරීම

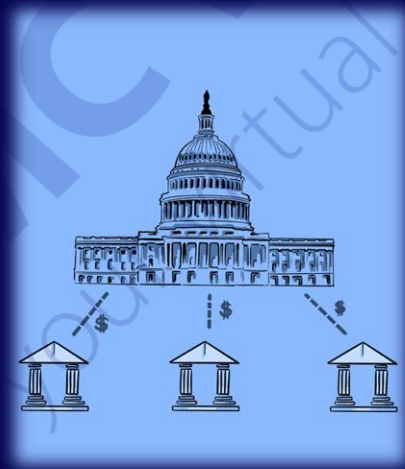
වෙළඳපොළ ආර්ථික පද්ධති

වෙළඳපොළ ආර්ථිකයක් මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීම

කුමක් කොපමණ නිපදවන්නේ ද?	කෙසේ නිපදවන්නේ ද?	කා සඳහා නිපදවන්නේ ද?
<p>වැඩි ලාභයක් ලැබිය හැකි භාණ්ඩ හා සේවා නිපදවීම සඳහා වැඩි සම්පත් ප්‍රමාණයක් යොමුකරයි</p>	<p>අවම පිරිවැයක් සහිත වැඩි ලාභයක් ඉපයිය හැකි ශිල්ප ක්‍රමය භාවිතා කරයි</p>	<p>ක්‍රය ශක්තියක් සහිත පාරිභෝගිකයන්ට මිලට ගත හැකි වන පරිදි භාණ්ඩ නිපදවයි.</p>

විධානගත ආර්ථික පද්ධති

මධ්‍යගත සැලසුම් අධිකාරිය විසින් දෙනු ලබන නියෝග මත පදනම්ව මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳා ගන්නා ආර්ථික පද්ධතියක් විධානගත ආර්ථික පද්ධතියක් ලෙස අදහස් කෙරේ.

විධානගත ආර්ථික පද්ධති

විධානගත ආර්ථිකයක මූලික ලක්ෂණ

- සැලසුම් යාන්ත්‍රණය මත පදනම්ව මූලික අර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීම
- දේපල හිමිකාරිත්වය රජය අංශය සතු වීම
- රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක වීම
- සමාජ සුභසාධනය පිණිස කටයුතු කිරීම
- පාරිභෝගික ස්වාධීපත්‍යයක් නොමැති වීම
- සාධාරණ ආදායම් ව්‍යාප්තියක් පැවතීම
- තේරීමේ නිදහස නොපැවතීම

විධානගත ආර්ථික පද්ධති

විධානගත ආර්ථිකයක යහපත් ලක්ෂණ

- ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතා අවම වීම
- ආර්ථික අස්ථායීතා පාලනය කළ හැකි වීම
- මනා සැලැස්මක් මත ක්‍රමානුකූලව සම්පත් බෙදා හරිය හැකි වීම
- සමාජයට අත්‍යාවශ්‍ය පොදු භාණ්ඩ හා සේවා සැපයීම
- සමාජයේ ජීවත් වන පුද්ගලයන්ට අවම ජීවන මට්ටමක් සහතික කිරීම

විධානගත ආර්ථික පද්ධති

විධානගත ආර්ථිකයක අයහපත් ලක්ෂණ

- රාජ්‍ය ඒකාධිකාරය
- නිලධාරීවාදය
- ආර්ථික නිදහසක් නොමැති වීම
- පාරිභෝගික ස්වාධීපත්‍ය බිඳවැටීම
- තේරීමේ නිදහස සීමා වීම
- මහත්සි වී වැඩ කිරීමට සානුබල නොමැති වීම
- ආර්ථික වර්ධනය මන්දගාමී වීම

විධානගත ආර්ථික පද්ධති

විධානගත ආර්ථිකයක් මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීම

කුමක් කොපමණ නිපදවන්නේ ද?	කෙසේ නිපදවන්නේ ද?	කා සඳහා නිපදවන්නේ ද?
<p>සමාජයේ අවශ්‍යතාවය මත පදනම්ව කුමන භාණ්ඩ කොපමණ නිපදවන්නේ ද යන්න මධ්‍යගත සැලසුම් අධිකාරිය තීරණය කරයි</p>	<p>සමාජයේ අවශ්‍යතාවය මත රටේ සම්පත් පූර්ණ ලෙස උපයෝජනය වන ආකාරයට භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයට හිඟ සම්පත් යොමු කරයි</p>	<p>සමාජයේ අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනිමින් මධ්‍යගත සැලසුම් අධිකාරිය මෙම ප්‍රශ්නයට විසඳුම් ලබා දේ. පුද්ගල ආදායම මත නිෂ්පාදිතය බෙදී යන අතර එය වැටුප මත තීරණය වේ</p>

මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධති

මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳා ගැනීමට මිල යාන්ත්‍රණය මෙන්ම සැලසුම් යාන්ත්‍රණය ද ක්‍රියාත්මක වන ආර්ථික ක්‍රමයක් මින් අදහස් වේ.

මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධති

මිශ්‍ර ආර්ථිකයක මූලික ලක්ෂණ

- මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීම සඳහා මිල යාන්ත්‍රණය මෙන්ම සැලසුම් යාන්ත්‍රණය ක්‍රියාත්මක වීම.
- දේපල හිමිකාරීත්වය පෞද්ගලික අංශය මෙන්ම රාජ්‍ය අංශය සතු වීම
- සේවා නියුක්තියට පෞද්ගලික අංශය මෙන්ම රාජ්‍ය අංශයේ දායකත්වය සැපයීම
- පෞද්ගලික අංශය ස්වාර්ථය මත අභිප්‍රේරණය වන අතර පොදු අංශය පොදු යහපත මත අභිප්‍රේරණය වීම.

මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධති

මිශ්‍ර ආර්ථිකයක් මූලික ආර්ථික ප්‍රශ්න විසඳීම

කුමක් කොපමණ නිපදවන්නේ ද?	කෙසේ නිපදවන්නේ ද?	කා සඳහා නිපදවන්නේ ද?
<p>ලාභ ලැබියහැකි භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය සඳහා පෞද්ගලික අංශය පෙළඹෙන අතර රජය සමාජ ශුඛසාධන පරමාර්ථයෙන් භාණ්ඩ නිපදවයි</p>	<p>පෞද්ගලික අංශය අවම පිරිවැයක් සහිත ශිල්ප ක්‍රමය තෝරා ගන්නා අතර රජය සමාජ සාධාරණත්වය පදනම් වන සේ ශිල්ප ක්‍රමය තෝරාගනී</p>	<p>පෞද්ගලික අංශය ක්‍රයශක්තියක් සහිත පාරිභෝගිකයන් සඳහා භාණ්ඩ නිපදවන අතර රජය මැදිහත් වී එම ක්‍රයශක්තිය කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරයි</p>

මිශ්‍ර ආර්ථික පද්ධති

මිශ්‍ර ආර්ථිකයක ආණ්ඩුවේ කාර්යඛාරය

- ව්‍යාපාර සඳහා බදු සහනාධාර හඳුන්වා දීම
- ඒකාධිකාරය වළක්වා තරඟය පවත්වාගෙන යාම
- ආදායම් ව්‍යාප්ති විෂමතා අවම කිරීම
- සේවක හා පාරිභෝගික අයිතීන් සුරක්ෂිත කිරීම
- යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම
- පොදු භාණ්ඩ හා සුභසාධන භාණ්ඩ ප්‍රමාණවත් පරිදි සැපයීම
- පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම
- ආර්ථික අස්ථායීතා අවම කිරීම

ව්‍යාපාර පරිසරය තුළ ආර්ථික විද්‍යාවේ භූමිකාව

ආර්ථික විද්‍යාවේ සංකල්ප භාවිතා කරමින් ගනු ලබන තීරණ

උදා -

- නිෂ්පාදනය කරනු ලබන භාණ්ඩයේ මිල තීරණය කිරීමට
- කිසියම් භාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනය කළ යුතු ප්‍රමාණය තීරණය කිරීමට
- ප්‍රචාරණය සිදු කරන්නේ නම් ඒ සඳහා යොදා ගන්නා මාධ්‍ය තීරණය කිරීමට
- වඩාත් ලාභදායී නිෂ්පාදන ශිල්ප ක්‍රමය තෝරා ගැනීමට
- කිසියම් භාණ්ඩයක් තම ආයතනය තුළ නිෂ්පාදනය කළ යුතුද නැත්නම් වෙනත් ආයතනකින් මිලට ගත යුතුද යන්න තීරණය කිරීමට
- අවශ්‍ය අරමුදල් සම්පාදනය කරගැනීම හා අතිරික්ත අරමුදල් ආයෝජනය කිරීමට